

**PŘEDBĚŽNÁ STRUKTURA PŘEDNÁŠEK
A SEMINÁŘŮ KURZU
EKONOMIKA NEZISKOVÝCH
ORGANIZACÍ
JARNÍ SEMESTR 2007**

rozvrh

- PŘEDNÁŠKA Út 9.20 - 10.50 P6
- SEMINÁŘ St 7.40 - 9.10 P8
- SEMINÁŘ St 9.20 - 10.50 P8



vyučující

- Mgr. Simona Škarabelová, Ph.D.
- Ing. Vladimír Hyánek, Ph.D.
- plus externisté



předpoklady ke zkoušce

- 2 x písemný test (polovina a konec semestru, každý min. na 70 %)
- účast na seminářích (min. 9x)
- překlad odborné literatury (Aj, Nj)
- seminární práce - podíl na výzkumu (nutné pro udělení zápočtu)
- ústní zkouška

literatura

- **povinná:**

- Rektořík, J. a kol. Organizace neziskového sektoru. Základy ekonomiky, teorie a řízení. 1. doplněné vyd. Praha: Ekopress 2004, ISBN 80-86119-41-6.
- Škarabelová, S. Když se řekne nezisková organizace. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2002, ISBN 80-210-3031-3.
- Zpráva o neziskovém sektoru v ČR
(http://wtd.vlada.cz/files/rvk/rnno/zprava_o_neziskovem_sektoru.pdf)
- texty na www.e-cvns.cz

- **doporučená:**

- Frič, Goulli. Neziskový sektor v ČR. 1. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2001, ISBN 80-86432-04-1
- Schaad M. Neziskové organizace v ekonomické teorii, Brno: Masarykova univerzita Brno, 1998.
- Drucker, P.F. Řízení neziskových organizací. Praha: Management Press, 1994.
- Bárta, J. Strategické plánování pro neziskové organizace. Praha: NROS, 1997.
- Potůček, M. Nejen trh. Praha: SLON, 1997.
- Zimmer, A., Priller, E.: Future of Civil Society. VS Verlag, Wiesbaden 2004

harmonogram

Týden	Téma přednášky	Téma semináře
1	Základní informace o kurzu. Vymezení neziskového sektoru (NS).	Různé přístupy k vymezení neziskového sektoru a definicím neziskových organizací (NO).
2	Historie neziskového sektoru. NNO v ekonomických teoriích.	NO – mezinárodní srovnání.
3	NNO v zahraničí.	Zadání seminární práce.
4	Poslání, cíle, funkce a činnosti NO. Občanská sdružení.	Zakládání občanských sdružení.
5	Nadace a nadační fondy.	Správní rada nadace – výběr projektů.
6	Obecně prospěšné společnosti a církevní právnické osoby.	Partnerství NNO a veřejné správy. Financování NNO.
7	Rozbor financování NO z veřejných rozpočtů.	Písemný test 4.4.2007
8	Fundraising.	Sestavování fundraisingového plánu.
9	Granty - Projekty. Strategické plánování v NNO.	Psaní projektů.
10	Marketing, komunikace a PR pro NNO.	SWOT analýza NO.
11	Účetnictví, daně, audit, kalkulace v NNO.	Účetnictví, daně, audit, kalkulace v NO.
12	Přednáška představitele významné NNO	Konzultace k seminárním pracím.
13	Ekonomický rozměr dobrovolné práce v neziskových organizacích.	Písemný test 16.5.2007

úvod do problematiky kurzu PVEKNO

- vymezení
- základní právní normy



definice neziskového sektoru

Neziskový sektor tvoří organizace, které jsou založené na jiných motivech, než je ekonomický zisk, a veškeré případné zisky vkládají zpět do činnosti organizace.

NNO jsou autonomní vůči státu a existují téměř ve všech oblastech lidské činnosti. Do neziskového sektoru patří například subjekty poskytující veřejné služby, subjekty pracující pro své členy, subjekty financující činnosti ostatních apod.

NNO pracují v mnoha veřejně prospěšných oblastech, jako jsou sociální služby, péče o zdravotně postižené, řešení sociálních patologií, ochrana životního prostředí, kultura a ochrana kulturních památek nebo sport a rozvoj komunitního života. Různorodost je hlavním rysem a silnou stránkou tohoto sektoru, s nímž se obvykle také spojuje řada přínosů pro demokratickou společnost.

strukturálně-operacionální definice

Nejpoužívanější definice neziskového sektoru, tzv. strukturálně-operacionální (USA), říká, že neziskový sektor tvoří instituce, které jsou:

- **Organizované**, tedy vyznačující se jistou institucionalizací své struktury. Fungují např. na základě jasně formulované zakládací smlouvy či zřizovací listiny, mají stanovenou organizační strukturu, náplň činnosti, apod.
- **Soukromé**, tedy institucionálně oddělené od vlády. Tento rys by neměl být mylně interpretován jako oddělení těchto organizací od státních financí, které pro ně jsou velmi významné v celé vyspělé Evropě a i v USA.
- **Nerozdělující zisk**, tedy veškeré zisky musí být zpětně vloženy do činnosti organizace. Tento požadavek český právní řád zohledňuje v definici organizací založených za jiným účelem, než je podnikání.
- **Samosprávné**, tedy disponující vnitřní strukturou se stanovením řídicích a kontrolních kompetencí.
- **Dobrovolné**, což znamená „s účastí dobrovolníků“, tedy přítomnost nějakého dobrovolného prvku, účast dobrovolníků. Jednotlivé organizace se samozřejmě liší v intenzitě a formě tohoto dobrovolného prvku.

„české“ vymezení

RNNO používá definici neziskového sektoru, založenou na právní formě organizací.

Nepsaným hlediskem přitom od počátku 90. let byla transformace politického systému a snaha o podporu těch neziskových aktivit, které před rokem 1989 neměly žádnou povolenou organizační podobu. Proto také definice NNO nezahrnuje odborové svazy, přestože mají právní formu občanského sdružení. V zahraničí jsou běžnější širší definice neziskového sektoru.

právní prostředí a neziskový sektor

Základní legislativní rámec NNO

Činnost NNO upravují v ČR následující zákony, podle nichž se řídí proces registrace, organizační struktura, finanční řízení, hospodaření organizace a její zánik:

- Občanská sdružení se řídí zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů
- Obecně prospěšné společnosti zákonem č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Nadace a nadační fondy zákonem č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Církev a náboženské společnosti, církevní právnické osoby zákonem č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Dalšími důležitými právními úpravami, kterými se řídí některé oblasti, mající těsný vztah k NNO, jsou:

- Zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách a o změně některých zákonů
- Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů.

Dalšími důležitými právními úpravami, kterými se řídí některé oblasti, mající těsný vztah k NNO, jsou:

- Daňová legislativa (např. zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů v platném znění, zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty),
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.



- NNO působícím v různých oblastech (např. sport, sociální služby atd.) se věnuje řada věcně příslušných zákonů.
- Od roku 2005 se stále pracuje na nové úpravě Občanského zákoníku, která podstatně ovlivní činnost NNO (nové právní vymezení nadací a nadačních fondů, občanských sdružení (nově spolků) a obecně prospěšných společností (nově ústavů), právní vymezení veřejné prospěšnosti atd.).

Některé obecné zákony a právní témata ve vztahu k NNO

NNO v daňových zákonech

- Daně jsou ve všech evropských zemích vůči NNO vstřícné. Daňové úlevy jsou obvykle vázané na určitou definici veřejné prospěšnosti, která u nás zatím chybí. Z toho plyne dílčí vymezování subjektů pro daňové úlevy v různých zákonech. Zacházení s NNO v daňových zákonech je nejasné, zákony jsou vzhledem k nim často nespecifické a tudíž jim komplikují činnost i existenci. Jsou administrativně náročné i tam, kde je jejich cílem NNO podporovat.
- Interpretace neurčitých nebo složitých úprav je obtížná a úředníci jsou v jejich výkladu v praxi někdy nejednotní. Daňový systém ČR těmto organizacím ve většině stěžejních oblastí neumožňuje stanovit daňovou povinnost s dostatečnou mírou jistoty.

Příčin tohoto stavu je více. Patří mezi ně zejména:

- Neexistence definice neziskového sektoru a veřejně prospěšných činností v právním systému ČR obecně - zákony upravující jednotlivé typy NNO sice více či méně úspěšně absenci této definice suplují, v obecné rovině ji však nahradit nemohou.
- Definice NNO používané v jednotlivých daňových předpisech jsou konstruovány zejména za účelem striktního vymezení okruhu poživatelů jednotlivých typů osvobození a úlev a jakákoliv odchylka od vymezené definice má za následek ztrátu těchto osvobození či úlev. Není přitom brán zřetel na skutečný charakter činnosti - tedy zda je daná aktivita provozována s úmyslem provozovat ji nevýdělečně či podnikatelsky.
- Nedostatečné či vůbec žádné legislativní definování hlavní a vedlejší činnosti v obecných a ve vazbě na to i v daňových zákonech.

Veřejná a vzájemná prospěšnost

- Vzájemně prospěšné organizace jsou typicky členské organizace a sledují především zájmy a prospěch svých členů, veřejně prospěšné organizace se zabývají především veřejně prospěšnou činností.
- V realitě se oba typy činnosti do značné míry prolínají, často i v rámci jedné konkrétní organizace. Přesné odlišení vzájemné a veřejné prospěšnosti je v praxi obtížné. Definice veřejně prospěšných organizací je politické rozhodnutí, svázané s podporou určitého typu NNO.
- Definice veřejné prospěšnosti je v ČR diskutována mnoho let, ale přesto je význam pojmu veřejná prospěšnost dosud nejednoznačný (narozdíl od Polska nebo Maďarska). Různé výše zmíněné zákony uvádějí a v lepším případě definují výčtem činností veřejnou prospěšnost v termínech „veřejně prospěšná činnost“, „veřejně prospěšný účel“, „obecně prospěšný cíl“ apod. - např. zmínka v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, kde z titulu blíže nedefinované veřejné prospěšnosti je garantováno osvobození od daní.





